

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי

מתוך "דרך ישרה" מסכת פסחים

פרשת האזינו דפים עד - פ

דרך ישרה תמצית הדף

פרק שביעי - כולל כולין

דף ע"ד ע"ה

*דיני הצליה. *שריפה באש ובגחלים.

- א. דיני הצליה 1. השפוד, במתכת מחלוקת אי חס מקצתו חשיב חס כולו, באסכלא לא מנוקבת שרי, ואין לקחת דקל כיון שעשוי שורות, תאנה, דמחלחל, אלון יש קשרים, אלא נוטל שפוד של רימון שהחלקו קשריו או בן שנה ומקום חיתוכו לבחון. 2. מקום כרעיו בשעת הצליה, לריה"ג בתוכו ונשמע קול רתיחתו ולר"ע ור"ט תולה חוצה לו וזהו מקולס. 3. בזה"ז אסור לצלות בשלימות וזהו גדי מקולס, ואם אבר ממנו נחתך או נשלק במחובר שרי.
- ב. חשש דם בתוך הבשר 1. מולייתא וזהו מילוי שבתוך הבשר שרי והדם כבולעו כך פולטו, ואין ראיה מזה שנותן את הכרעים בתוך הבהמה כיון שהדם מחלחל מבית השחיטה והלב סגי לקרעו כיון שהוא חלק. ולהלכה אם העיסה של סולת שרי אף באסמיק, בקמח נקי שרי אם המוהל צלול, ובשאר קמחים אסור רק באסמיק, והמתיר זהו אף אם פיו למעלה והאוסר אף פיו לתחת. 2. רב אחא ורבינא נחלקו גבי אומצא דאסמיק שאם חתכו ומלחו שרי לקדירה, בשפוד שרי כיון דזב, ובגחלים פליגי אי אסור דצמית או דשרי דשאיב וכן הלכה, וה"נ פליגי בביעי ובמיזרקו דזהו ורידין. 3. החומץ של אומצא דאסמיק אסור ובלא אסמיק פלוגתא אי חיישינן לדם ומייתי דאמימר גמעו, ורב אשי לא חלט פעמיים באותו חומץ כיון דליתא לקיוהא דפירא בעין.
- ג. שריפת קרבן פסח באש ולרבי ה"ה גחלים, והשמועות בדברים שדינם שריפה 1. הסיק תנור בקליפי ערלה וגרפו הפת מותרת, והא דבפסח איצטריך קרא למימר שאינו צלי אש זהו משום דילפינן מערלה או שהתורה הקפידה בפסח שהחום יבא מחמת האש משא"כ בערלה הקפידא היא על עצי האיסור והא ליכא. 2. צרעת מכוה זהו אם בא מחמת האש ואיצטריך ריבויא דמכוה לגחלת ש"מ שאינה בכלל אש ודלא כרבי, ותרצינן אתי לגחלת ממתכת או כרוך ותני וקרא אתי לאחריני כגון חמי האור. 5. גבי עבודת יו"כ נאמר אש ולא עוממות גחלי ולא שלהבת אלא לוחשות, ש"מ דגחלי כולל לוחשות ואוממות וקשיא לרבי, ואין לומר דההו"א שיביא שלהבת לבדה ע"ג חרס משום שזה בזיון, גחלת, ולמסקנא אתי למימר שלא יביא מחצה גחלת מחצה שלהבת שתהיה בפנים גחלת אלא צריך שתהיה גחלת כבר בלקיחתו. 3. גבי שריפת בת כהן נאמר באש תשרף ונעשה ע"י פתילה של אבר משום דתשרף ריבה, ובעינן אבר שהתחמם באש לאפוקי אם יצא חס מהאדמה. ואין לשרפה בחבילי זמורות דילפינן גז"ש מבני אהרן שתהא שריפת נשמה וגוף קיים, ולא

בחמי האור דאינה מיתה יפה. 4. בפרים הנשרפים בעינין אש דווקא, משום דלבסוף נאמר שוב אש.

ג דף עו

*עילאה ותתאה. *ריחא מילתא.

א. עילאה ותתאה, חס לתוך חס אסור, צונן לצונן מותר וצריך להדיח ובצלי יקלוף אבל במלוח טפי או מתובל או שיש סדקים אסור, ובחס לצונן או צונן לחם לרב עילאה גבר ולשמואל תתאה אבר ובעי קליפה. והשמועות 1. במשנתנו נטף מרוטבו על החרס וחזר אליו יטול את מקומו דהוי צלי מחמת דבר אחר, לרב איירי שהחרס צוננת ועילאה גבר, ולשמואל בחרס רותחת. 2. נטף מרוטבו על הסולת יקמוץ את מקומו, ולשמואל ברותחת. 3. סכו בשמן תרומה חבורת כהנים יאכלו ובישראל חי ידיחנו וצלי יקלוף, ולשמואל סגי בקליפה כיון שהיא משהו בעלמא.

ב. לרב ריחא מילתא לכן אסור לאכול בכותח שהוא מחלב מה שנצלה יחד עם בשר, וללוי ריחא לאו מילתא אפילו בשר כחושה עם נבילה שמינה. והשמועות 1. אין צולין שני פסחים יחדיו מפני התערובת, לרב תערובת טעמים וללוי תערובת גופין. 2. בסיפא אפי' גדי וטלה, ללוי אתי שפיר שהרי גזור שמא יתערבו, ולרב איירי בכעין שתי קדירות דליכא תערובת טעמים ואז גזרינן משום תערובת גופין. 3. הרודה פת חמה ונתנה על פי חבית יין של תרומה ר"מ מתיר רבי יהודה אסור ולרבי יוסי חטים שרי ושעורים אסור, ללוי פליגי אם ריחא מילתא, ולרב לכו"ע ריחא מילתא ובפת חמה וחבית פתוחה אסור, בצונן וחתום שרי, ופליגי בפת חמה וחבית חתומה או בפת צוננת וחבית פתוחה.

ג דף עז

*קרבים בטומאה ולא נאכלים ורבי יהושע.

א. הדברים שבאים בטומאה ולא נאכלין בטומאה ומניין והצריכותא 1. בתמיד נאמר במועדו והוי תדיר וכליל. 2. כל קרבנות הצבור ילפינן שנאמר במועדיכם קמ"ל דנקרא מועד, ואף שאין בהם צד חמור. 3. עומר ושתי הלחם והקרב עמהם, שנאמר וידבר משה את מועדי ה' והם באים להתיר. 4. פסח בא בטומאה שנאמר במועדו, וכן נאכל בטומאה כיון שביאתו היא לאכילה ויש בו כרת. 5. חגיגת ט"ז לא דוחה שבת כיון שיש לה תשלומין ולכן לא דחיא טומאה.

ב. אמרינן דמשנתנו שקרבן צבור בא בטומאה אתי כרבי יהושע דקסבר אין זורקין דם בלא בשר, וקסבר שטומאה דחוויה בצבור והציץ לא מרצה על אכילות וא"כ קשיא דליכא שיריים לאכילה. ומתריצין 1. הציץ מרצה על העולין למזבח, ודחי דבעומר ליכא עולין. 2. רבי יהושע לא בעי במנחות תרתין, ודחי דאמרינן באבדו שיריה כמדת רבי יהושע פסולה וכן נראין דבריו במנחות. 3. קסבר הציץ מרצה על העולין והאכילות והא דלא מרצה זהו באבוד ושרוף, ודחי דקתני בנטמא פסול וכן לדידיה אין הציץ מרצה על העולין והאכילות. 4. למסקנא רבי יהושע בעי תרתין רק לכתחילה דקאמר שאם זרק הורצה, ודחי דפסולה משמע דיעבד ובמשנתנו באין משמע לכתחילה. 5. למסקנא ביחיד פסולות לכתחילה ובצבור באין לכתחילה דטומאתן הותרה.

ג דף עח

*רבי יוסי באכילות ומזכה שטרא. *זריקה בנטמא הבשר.

א. לרבי יוסי אין הציץ מרצה על אכילות ופליגי עם ר"א להו"א האם נקבע בפניגול להוציא ממעילה, ודחי דבשלמא בזבחים איכא דם ובעומר קומץ ובלחם הפנים בזיכין אבל ליכא עולין בשתי הלחם לכן למסקנא מתני' דלא כר' יוסי. ומייתי דרבי יוסי ראה את דברי ר"א בזבחים ואת דברי רבי יהושע במנחות ומפרשינן כיצד מזכה שטרא לבי תרי 1. קאמר מסתברא דפליגי בין בזבחים ובין במנחות, ודחי דהרי עיקר הפסוקים נאמרו בזבחים. 2. ראה את דברי ר"א בנטמא ור"י באבוד, ודחי דלרבי יוסי בנטמא אין הציץ מרצה על אכילות. 3. ראה את דברי ר"א בצבור דטומאה הותרה ודברי רבי יהושע ביחיד, ודחי דרבי יהושע מודה

בצבור וכן לרבי יוסי טומאה דחוייה בצבור. 4. דברי ר"א בדיעבד ור"י לכתחילה, ודחי דרבי יהושע מודה בדיעבד. 5. למסקנא רבי יוסי קאמר שרואה את דברי ר"א בדיעבד באבוד ושרוף.

ב. בקרבן פסח אם נטמא החלב זורק את הדם אבל אם נטמא הבשר אמרינן במשנתנו שלא זורק, ודעת רב שאם זרק הורצה מדלא קאמר פסול ומשום דאכילת פסחים לא מעכבת. ומפרשינן כמהן אתי 1. כרבי נתן דכל ישראל יוצאים בפסח אחד, ודחי דלמא חזי ע"י שנמשכים ולעולם צריך שיהא ראוי לאכילה. 2. לרבי נתן בנמנו חבורה שניה הזריקה מהניא גם למי שאין לו כזית וכדקתני טעמא משום שנזרק הדם ולא משום שראויים להמשך. 3. כרבי יהושע דקאמר בניזיר ועושה פסח שנטמא הבשר לא יזרוק ואם זרק הורצה אבל בכל הזבחים זורק בין שנשאר כזית מהבשר ובין כזית מהחלב שנאמר להקטיר החלב לריח ניחוח לה' ובעולה אפילו כחצי זית בשר וכחצי זית חלב מצטרפין אבל המנחת נסכים לא מצטרפת.

ג. דף עט

*כזית בפסח. *מחצה על מחצה.

א. ר"נ ורבנן פליגי בנמנו עוד חבורה ואין לכ"א כזית אי חייבים בפסח שני. ומפרשינן מאן תנא 1. שחט פסח לאוכליו זורק את הדם במחשבת שלא לאוכליו כשר, אתי כר' נתן, או אף כרבנן ואין מחשבת אוכלין בזריקה. 2. מי שהיה חולה בעיניו שיהא חלים משעת שחיטה ועד לשעת הזריקה, אתי כרבנן ואמרינן דאף ר"נ בעי גברא דחזי לאכילה. 3. שחט בטהרה ונטמאו הבעלים יזרוק את הדם בטהרה ולא תיאכל, אתי כר' נתן ואף כרבנן ואיירי בצבור שעשו בטומאה וגזרה שמא יטמאו לאחר זריקה.

ב. פסח בא בטומאה כשנטמאו ישראל כהנים או כלי שרת במת ובנטמא הסכין בשרץ פליגי, ומחצה על מחצה לרב כרוב וכ"א עושה לעצמו, לרב כהנא לל"ק אינו כרוב וטהורין עושים בראשון וטמאין בשני, ולל"ב הטמאין לא עושים כלל. והשמועות 1. משנתנו אתיא כרב דרק מיעוט נדחין לפסח שני, ואמרינן לל"ב רק מחצה כלל לא עושיין, ולל"ק תני מיעוט אגב רישא. 2. טמאין עושיין בשני ואתיא כל"ק, ומוקמינן שהנשים משלימות לטמאין וכמ"ד נשים בראשון רשות והטמאין הוו מיעוטא. 3. טמאין לא עבדי כלל ואתיא כל"ב, ומוקמינן שהנשים עודפות על הטהורים ונשים בראשון חובה והטמאין הוו מיעוט ובשני נשים רשות והטמאין הוו מחצה, ולר"ב שהנשים במשלימות לטהורין ובראשון הטמאין הוו פלגא ובשני הוו רובא. 4. במחצה ומחצה הטהורין עושיין לעצמן והטמאין לעצמן אתיא כרב, ולר"ב תנאי היא.

ג. דף פ

*תקנת מחצה. *צבור זבים וטמאים... *טומאת התהום. *שריפה בותר וטמא ובפסול בעלים.

א. היה שבט אחד טמא לר"ש דינם כמחצה על מחצה ועושיין אלו לעצמן ואלו לעצמן דשבט אחד איקרי קהל, ולר"י כולם עושיין בטומאה דאין קרבן צבור חלוק. ודין מחצה על מחצה 1. לרב מטמאין אחד מהם בשרץ ולא עושים לחודיהו, להו"א כגון שעודפים אחד וכר"א בן מתיא דקסבר אין היחיד מכריע את הציבור לטומאה, ולמסקנא אי איכא מ"ד שבמחצה על מחצה כ"א עושה לעצמו וגם סובר כרבי יהודה דאין קרבן ציבור חלוק אז יש לטמא אחד בשרץ. 2. לעולא משלחין אחד לדרך רחוקה, וא"א לטמאו בשרץ דקסבר זורקין על טמא שרץ, וא"א לטמאו במת דמדחהו מחגיגתו והוי תשלומין דראשון.

ב. ציבור שהיו זבים או טמאים 1. רובן זבים ומיעוטן טמאי מתים, לא עושים בראשון דהוי מיעוטא ולא בשני כיון שהצבור לא עשה בראשון. 2. רובן טמאי מתים ומיעוטן זבין נחלקו אם יש לזבין תשלומין לפסח הבא בטומאה, ופליגי להו"א אי טומאה דחוייה או הותרה, ולמסקנא נחלקו האם טומאה מדחה נמי לפסח שני. 3. שליש זבין שליש טמאי מתים ושליש טהורין, טמאי מתים לא עבדי כלל משום דבראשון הוו מיעוט, וטמאין בשני נצטרפו עם הזבין והוו רובא דלא נדחין לפסח שני.

שאלות לחזרה ושינון

א. האם מתנני' כרבי יוסי וכיצד מזכה שטרא לבי תרי
(5)
ב. המח' בנטמא הבשר וכמאן אתי(3)
ג. דף עט

א. המחלוקות באין כזית לכל אחד ומאן תנא (3)
ב. המח' במחצה על מחצה והשמועות (4)
ג. דף פ

א. המח' בשבט אחד טמא ודיני מחצה (2)
ב. דין ציבור זבים או טמאים (3)

א. דיני הצליה (3)
ב. חשש דם בתוך הבשר (3)
ג. אופן השריפה בדברים שדינם שריפה (5)
ג. דף עז

א. דיני עילאה ותתאה והמח' מה גובר (3)
ב. המח' האם ריחא מילתא והשמועות (3)
ג. דף עז

א. הדברים שבאים בטומאה ולא נאכלים בטומאה
ומנין (5)
ב. מקשינן דלרבי יהושע ליכא שירים לאכילה,
ומתרצינן (5)
ג. דף עח

יצאן לאור בס"ד בסדרת "דרך ישרה" מסכתות:

ברכות עם מחורדין בפ"ך.

שבת מהדורה חדשה.

עירובין

סוכה

מגילה-פורים עם מדרש,
תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א

גיטין

קידושין - עם תורתך שעשועי,
סימני הדף, ותוספתא

מנחות

חולין

בכורות עם הקדמות ומושגים

ערכין-תמורה

כריתות-מעילה

נדה

וכן הלאה, כסדר ה'דף היומי'

בבא קמא

בבא מציעא

בבא בתרא א-ב

סנהדרין א-ב עם "יש סדר
לגמרא" ותמצית כל המסכתא.

מכות שבועות

עבודה זרה הוריות עם
מחורדין בפ"ך

זבחים

צ"ע להשיג בטלפון 03-6168653 מחיר כל חוברת על הש"ס: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי
כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג
מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי
לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.
קיצור חודים מנוקד ומסודר.
קיצור אלשין רות
קיצור אלשין אסתו
קיצור אלשין איכה
בקרב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבת תשגה תמיד - שיחות
באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון
רבי בונים שרייבר שליט"א.
איזוהי זון ישרה - כיצד ללמוד
לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
הקדמות ומושגים - סדר קדשים,
ובקרב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~48~

המערכת